

Hitlerjeva Evropa v razsulu

AMERIKANCI HITE PROTI PARIZU; RUSI PRED VRATI ŠLEZIJE. — DRUGE VESTI

London, Anglija. — Zavezniki so dosegli v Franciji zadnje štiri dni naravnost skoro neverjetne uspehe. A vendar je resnica. Od zadnjega četrtka do ponedeljka so ameriške čete v Brettoniji prodrla preko vsega polotoka, na kateri konci se nahaja velika francoska luka Brest, na jugu ob ustju reke Loire pa večika luka St. Nazaire, vmes še več drugih luk. Nad vsemi imajo zdaj že kontrolo Amerikanici. Se se vršijo po mestih boji, v katerih čistijo sovražnike, toda ves bretonski polotok je z Nemci že krčevito upirajo proti Angležem. Na zapadnem in južnem delu fronte pred ameriško vojsko se pa Nemci umikajo v nekaterih krajinah v popolnem nedelu. Angleško brodovje je v nedeljo strahovito bombardiralo z morja St. Nazaire in druge luke v Brettoniji.

Moskva, Rusija. — Sovjetsko vrhovno poveljstvo poroča, da so Rusi v nedeljo zasedli važno (Dalje na 4. strani)

bodo v dveh tednih v Parizu. Angleške in kanadske čete pa prodriajo južno ob reki Orne in na vzhodu ob obali napredujejo v smeri proti reki Seine. Na severu in vzhodu se Nemci že krčevito upirajo proti Angležem. Na zapadnem in južnem delu fronte pred ameriško vojsko se pa Nemci umikajo v nekaterih krajinah v popolnem nedelu. Angleško brodovje je v nedeljo strahovito bombardiralo z morja St. Nazaire in druge luke v Brettoniji.

Moskva, Rusija. — Sovjetsko vrhovno poveljstvo poroča, da so Rusi v nedeljo zasedli važno (Dalje na 4. strani)

ZALOSTNI SADOVI PLEMENSKE PRENAPETOSTI

Philadelphia, Pa. — Filadelfija je zibelka svobode in demokracije. Tako je povdarjeno v mnogih zapiskih zgodovine te dežele. Tam je zapel zvon svobode in oznanil vsemu svetu pred 168 leti, da so ameriški kolonisti zmagali in postali svobodni. Zadnje dni pa prihajajo iz tega mesta čisto nasprotni glasovi.

Philadelphia Transportation Company je pred dobrim mesecom nastavila poleg belih tudi osem črncev in jim poverila službo motornih voznikov na mestnih pouličnih karah. To je pa nekatere bele delavce pri družbi tako razjezilo, da so začeli tajno agitirati proti temu. Začeli so s čuvanjem proti črnemu. Beli so začeli v znak protesta ostajati od dela. Prevozna služba je začela trpeti in s tem vojne tvornice, ker delavci niso dobili zadostnega prevoza za na delo in z dela. Nastala je stavka in vlada je moralna preveriti obrat v svoje roke. Vojna proizvodnja trpi in to podaljšuje vojno.

JUGOSLOVANI SE ORGANIZIRajo V RUSIJI; TITO DOBIL PRIZNANJE

Washington, D. C. — Vojni obvestilni urad poroča, da je Sovjetska Rusija poslala o priliku rojstnega dneva maršalu Josipu Titu, krasno izdelano sabljo, na kateri je vrezano geslo: "Smrt fašizmu! Svoboda narodu!" To je zelo redko darilo, ki ga komu pokloni Sovjetska Rusija, omenja poročilo. Izraža skušala preko Rumunije ali drugega ozemelja priti v stik z Titovo osvobodilno vojsko.

Ta dôgodek kaže, da se Rusija prav živo zanima za zadave v Jugoslaviji. Do večjega razvoja pride, kar hitro bodo ruske sile prišle na Balkan, kar kakor zgleda ne bo posebno dolgo. Na Balkan poželjivo gleda najbrž tudi Turčija, morda na prigovarjanje kak druge sile. Toda Rusija je v tem oziru odločno in bo težko dovolila, da bi se smel vrniti na katerikoli del Balkana vpliv na balkansko fronto, ki bo

Inženirji 7. armadne zračne sile spravljajo nežete tone težke opreme iz pristalnih ladij v natanjosti na otoku Saipan. Cesto na obrežju so si morali vsekati z dinamitem. Kadar je nizka voda, brodijo skozi njo možje in truki, ki morajo graditi in vzdrževati ležališča, utrdbe in občevalne zvez.

JAPONCE VOJNA ČEZ DALJE BOLJ SKRBI

Pearl Harbor, Havajsko. —

Japonska novinarska ustanova Domej je objavila potom tokijanske radio postaje razglas, da je nova japonska vlada sklenila totalno oborožiti ves japonski narod. Cisto točno, kako misli vlada oborožiti ves narod objava ni povedala. Domneva pa se, da se Japonci bojijo zlasti ameriških parašutnikov in zračnih napadov. Zato bodo najbrži tranzitni civilno prebivalstvo za obrambo za take slučaje. Poleg tega je vlada imenovala tudi neki način nadsvet nad armadnim in mornariškim štabom, ki mu je poverjena naloga, da prouči, kako je bilo mogoče Amerikancem doseči take uspehe na raznih otočjih v Južnem Pacifiku, o katerih so Japonci menili, da so bila nezavzetna. Ako je bilo Amerikancem mogoče doseči uspehe v Pacifiku proti Japonom že sedaj, ko imajo polne roke dela z Nemci v Evropi in morajo zalagati z orožjem ves svet, kaj bo še le potem, ko se bo enkrat zrušila Hitlerjeva trdnjava v Evropi?

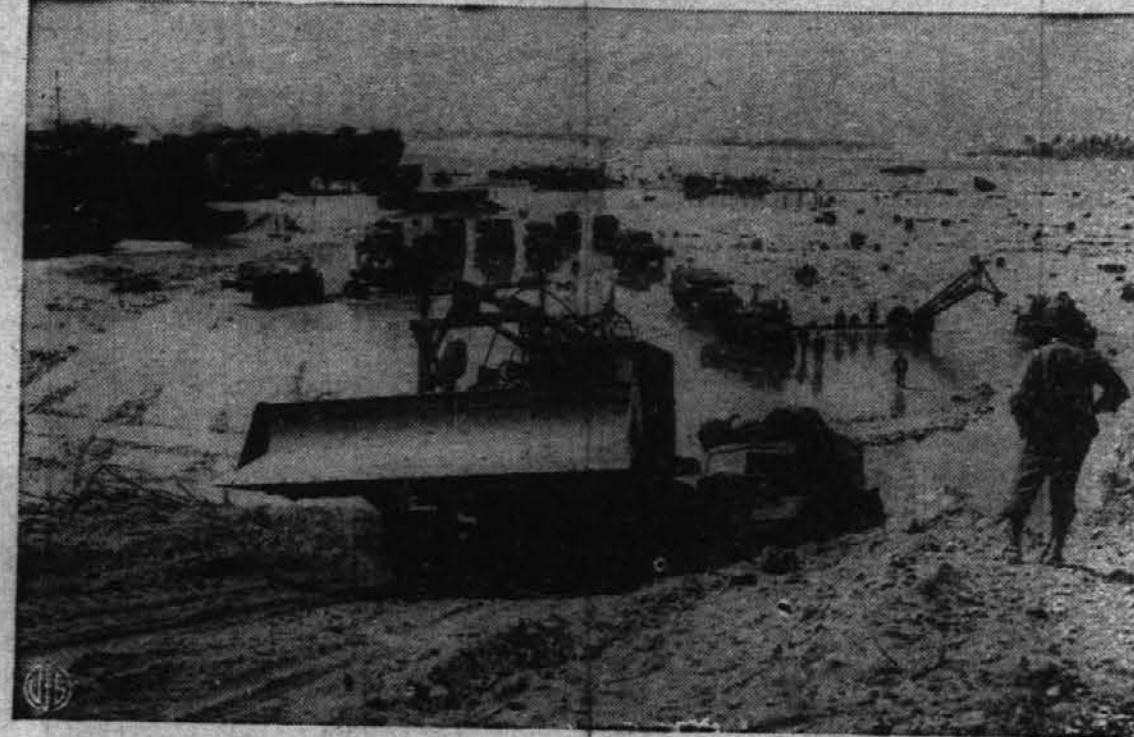
PRISTANIŠČE BREST V AMERIŠKIH ROKAH

Rennes, Francija. — Bliskoviti ameriški sunek je zanesel ameriške edinice kar 140 milij naprej v dobrih treh dneh. Iz Rennesa in Avranches so Amerikanici kar z motorimi vozili prihitev v luku Brest, ki je najvažnejša francosko pristanišča ob Atlantiku. Brest ima prostora za do 400 ladij vseh tipov. Nemcem je ta luka služila za submarine. Nemci niso imeli niti časa, da bi uničili kak naprave. Mesto šteje do 85,000 prebivalcev.

INVAZIJSKE ZGUBE

London, Anglija. — Vrhovni zavezniški urad je objavil, da od 6. junija pa do sedaj znašajo ameriške zgube v Franciji 70,009 mož. Od teh je 11,156 ubitih, 52,710 ranjenih in 6,143 pogrešanih. Angleži so zgubili 5,646 ubitih, 27,766 ranjenih in 6,182 pogrešanih. Kanadci 910 ubitih, 4,354 ranjenih in 1,272 pogrešanih. Poročilo pravi, da so zgube najmanj 30% nižje, kakor so jih pričakovali.

DOLGA, DOLGA POT

KRIŽEM SVETA

Buenos Aires, Argentina. — Osobje ameriškega poslanstva v Argentini se je koncem zadnjega tedna poslavljalo za odhod domov v Združene države. Poslanik Norman Armour je bil odpoklican že pred tedni. Zgleda, da odnosa med Argentino in Zd. državami se ne morejo izboljšati.

London, Anglija. — Iz Stockholma na Švedskem potrčajo, da v Vzhodni Prusiji operirajo Himmlerjevi gestapo-paci s polno paro. Neki generali, ki je povelenjal na otoku Rügen v Baltiku je bil te dni gestapo-paci ustreljen in več drugih častnikov. Otočeni so bili zarote proti Hitlerju.

Rim, Italija. — Italijanski list Republican je objavil, da je na potu v Rim newyorški župan Fiorello La Guardia. List poje župana slavospev, da je najbolj simpatičen župan na svetu in da se ne sramuje svoje narodnosti, iz katere je izšel. Kaj je njegov namen na tem potovanju, poročilo ne omenja.

Washington, D. C. — Naročni dolg Združenih držav je znašal ob zaključku meseca julija \$208,573,594,426.00. Na vsako glavo, ali na vsakega prebivalca Združenih držav pride \$1,510.00 narodnega dolga. Tekom meseca julija se naročni dolg zvišal za vsako osebo \$54.00. Vojna žre.

Washington, D. C. — Koncresnica Mrs. Rogers, je zadnji petek izrazila željo, da naj se vrši mirovna konferenca po tej vojni v Združenih državah. Mrs. Rogers je še posebno povarila, da nobena druga dežela ne bo ščitila tako male narode, kakor Amerika.

Zeneva, Švica. — Naziji so zadnje mesece arretirali že pet francoskih škofov. Škofije v Montauban, Toulon, Chartres, Montpellier in Agen so zdaj brez škofov. Vsi so v koncentričnih taboriščih. Škofa v Montauban so zaprli, ker ni nazajem dovolil, da bi preiskali cerkev sv. Jakoba.

London, Anglija. — Poljski katoliški listijavljajo, da so Nemci silno slabno ravnali s ka-

DUHOVNIK APELIRA NA MOŽE IN FANTE VOJAKE

Chicago, III. — Vojaški kuhar kapitan Joseph T. Casey je v svojem govoru o prilici graudacije poletnega tečaja na De Paul univerzitetu kritiziral razne zabave in razvedrila, ki se nudijo vojakom po raznih prostorih. Omenil je tudi gledališča, umazan tisk in druge stvari, ki moralno upropačajo mlade može in fante v naši vojski. Ples, kakor n. p. "jitterbug", kjer se plesalca zvijata s telesti ob eden drugega imenujejo le kot "zabavo". A slabega te je zabava, povedanja kurat Casey, ob njej oslabi in propaganda moralna stran življencev in to je vrlo resna zadeva za vsakega človeka. Za naše vojake je potreben, da pazijo, da ne name, da dosežejo zmago in osvojijo svet pred tirani, marvej naj pazijo, da ne bodo sami kapitulirali svoje lastne svobode v moralnih ozirih in da ne bodo postali sami sužnji svojih lastnih strasti.

SELASSIE DOBIL 4 AMERIŠKA LETALA

Kairo, Egipt. — V Addis Abebi so imeli zadnjo soboto veliko slavnost. Ameriški general Giles, poveljnik ameriške zračne sile v Bližnjem vzhodu je izročil Abessincem na podlagi "lend-lease" zakona štiri ameriške transportne letala. Nato je bil abesinski cesar Haile Selassie. Tako bodo zdaj naučili zagorele Etijope letati še z letali. Svet gre pač naprej in se modernizira.

V LONDONU PRIČAKUJEJO KONEC VOJNE

London, Anglija. — Znano angleško zavarovalniško podjetje Lloyds je mnenja, da bo vojna nevarnost v zapadni Evropi odstranjena pred 31. oktobrom, ali pa do tega časa že popolnoma zaključila. V ta namen je podjetje znižalo zavarovalniške premije za celo tretinjo za dobo po 31. oktobru.

KAKO BO POSLOVALA MEDNARODNA BANKA

Chicago. — Eden izmed delegatov na mednarodni konferenci v Bretton Woods je bil tudi Edward E. Brown, predsednik First National banke v Chicagi. Ko so ga te dni obiskali časniki, poročevalci, jim je na zelo preprost in razumljiv način pojasnil, kaj je novi mednarodni sklad in kako bo ta ustanova poslovala.

Pravzaprav bi se moral ta sklad imenovati banka, pravi Brown, ker bo posloval kakor banka. V gotovem oziru je kakor vzajemna hranilnica. V bistvu je isto, kakor če bi 20 ljudi, ki imajo vsak drugačne interese in drugačno mero premoženja, stopilo skupaj in ustanovilo banko, z namenom, da bi si drug drugom pomagalo pri medsebojni trgovini.

Teh 20 ljudi se sporazume, kolikor naj vsak prispeva za bančno glavnico — ta prispevek se ravna po tem, koliko je vsak zmožen plačati. Vsak član prinese četrino svote, ki jo prispeva za bančno glavnico, v zlatu, ostalo pa plača s svojimi lastnimi bankovci. Ali pa plača v zlatu namesto ravnokar omajene četrine sebi odmerjene svote raje 10 odstotkov svoje zlate zaloge; izbere lahko tisto, kar znaša manj.

Ko je banka pripravljena za poslovanje, ima vsak član pravico, da v teku enega leta vzdeli iz banke na svoje čeke največ 25 odstotkov svojega dela glavnice. Po enem letu pa lahko vleče iz banke še naprej takoliko, dokler ne izvleče toliko, kolikor je imel notri glavnice.

Ali bo to uspelo? Če si ne bodo vsi člani razen Strica Sama iz te banke same posojevali, Stric bo končno ostal na celiči?

Brown pravi, da ne bo tako. Prvič je poskrbilo, da prvo leto nihče ne more vzeti več čez 25 odstotkov, kar je založil. Banki bi torej še vedno ostalo 75 odstotkov. Vsi ali vsaj večji del tistih, ki bodo prvo leto vzele, bo enkrat, da bi se sklad znižal za polovico.

Je mogoče, da bo Amerika tri tem nekaj malega izgubila. Toda nekaj je bilo treba napraviti, da se dežele hitro opomoglo, ker bodo narodi videli, da se lahko zanesajo na drug drugega kar se veljave dežari.

Mednarodni sklad bo podžigal vse narode, da si bodo čimprej uredili svoje hiše. Kar je revnejših si bodo morali posojevati več let, predno se bodo postavili na noge, pa kljub temu ni verjetno, da bi se sklad znižal za polovico.

Iz obloženja z jedili in pijača. Nekaj družba je moralna ravno začeti s kosiom, pa se je nenadoma premislila in izginila. V kuhihini smo našli na peči še lonec tople kave. Na vrvici so se sušile oprane nemške vojaške hlače in pas. "Naši že niso bili še tukaj," se oglasi šofer, "drugače bi tisti pas ne bil stal tam."

Začeli smo preiskovati po hiši in krog hiš za skriveno mine. Očvidno so bili tukaj malo prej nemški generali. Ko stopimo ven, pa začnejo ropotati iz bližnjih mej strojnice. Ali so bile naše ali nemške, kdo ve? Ni bilo časa ugotavljati. Kot bliski smo skočili na jeep in od-

TAM JE VEČ TAKIH HIŠ
KI SO V NJIH STRAHOVNI

Normandija. — Neki ameriški časniki poročevalci pišejo: Eno in četr milje nam je že zmanjšalo žice, predno smo se pripeljali do lepe hišice sredi vrta, obdanega z gosto in visoko živo mejo. Ker ni bilo občevalnih zvez, nismo mogli vprašati naših za pojasnila. Hišica je bila skoraj popolnoma skrita med drevesi in cvetlicami in ni kazala nobenega znaka obstrelijavača. Prav lahko bi bil tukaj nemški glavni stan.

Ustavili smo in nekaj časa opazovali. Vse mirno. Ravno to je bilo sumljivo, ker je bilo vse tako neznansko mirno in tihi, le iz daljave se je razlegalo pridruženo grmenje topov. Morde so naši v tisti hišici?

Sofer je zapeljal na jeep pred hišo, toda je vozil zaobrnjen, z zadnjim koncem naprej, da bi jo lažje in hitreje odkurnili, ko bi bilo treba. Govorili smo glasno in vstopili. Vse odprtlo, nikjer žive duše. Pred seboj smo držali majhne strojnice. Ali so bile naše ali nemške, kdo ve? Ni bilo časa ugotavljati. Kot bliski smo skočili na jeep in od-

AMERIKAŠSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891
Izdaža vsak tretok in petek
Izdaja in tisk: EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto	\$4.00
Za pol leta	2.00
Za četr leta	1.25
Za Chicago, Kanado in Evrop:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto	\$4.50
Za pol leta	2.25
Za četr leta	1.50
For one year	\$4.00
For half a year	2.00
For three months	1.25
For one year	\$4.50
For half a year	2.25
For three months	1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljajo vedno malo preje, kadar zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do poške sijtaj prejšnji teden. Za petkovno številko pa najkasneje do srede juha. — Na dopise brez podpisa se ne osira. — Rokopis uredništvo ne vraca.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovnici strani kažejo, da kedaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

CERKVE IN MIR

(Dalje)

Zelo lahko se vidi, kako nemogoče bi bilo brez takega sistema izravnati kakoršno koli vprašanje že v povoju svetu. Vzemimo slučaj Poljske in Francije pred vsem drugim. Kake zakonite meje Poljske so mogoče težavno vprašanje, ampak Poljska ima pravico do svoje neodvisnosti in tudi to, da ne sme biti odškodovana za kako izgubo svojega ozemlja z odrezom nemškega ozemlja, mora biti jasno. Kajti če bi si "Veliki trije" lastili to pravico, da bi po svoje predpisovali in preoblikovali ozemlja narodov in njih meje, ne da bi upoštevali pravice narodov, bi to pomnilo, da bi nezakonita moč posvetila krivico novega reda, kar bi bilo v načelu isto, proti čemur se zdaj borimo in za kar zdaj obtožujemo Nemce.

Kar se tiče Francije, jo predstavljajo kot premagano in vsled tega za ničovo silo. To je slabo znamenje za pravčnost. Francija je bila lahkoverna žrtev miru po prvi svetovni vojni, kateri ji ni dajal nobene zaščite, a istočasno jo je obvezal dati pomoč in zaščito Poljski in drugim deželam. Tako sta slučaj Poljske in Francije tesno povezana. Kako zelo neumestno bi bilo žrtvovati Poljsko, ko je bila Poljska tista, za katero je bila Francija žrtvovana. Ob izbruhu vojne je Anglija, ki je imela iste obveznosti kakor Francija, komaj uvedla še splošno popisovanje za vojsko. Francija je v vsakem slučaju mučenica v tej vojni. Njeni otroci so stradali, njena mesta so porušena in uničena.

Prebivalstvo Francije je oslabljeno vsled nezadostne prehrane. Francija je v tem slučaju postala tudi naša žrtev, kar preje nemška, in mi ji ne dolgujemo samo obnovno, pač pa tudi častno povrnitev enakopravnega člana z drugimi zmagovalci.

Po vrhu vsega, če bomo ravnali s Francijo kot z neko zastavljenim robo v našem gospodovanju nad svetom, se bi lahko obrnila proč od nas in se spravila z nazizma očiščeno Nemčijo ter z fašizma očiščeno Italijo in s Španijo, kar bi pomenilo blok do 190 milijonov ljudi proti nam. Južna Amerika bi z njimi gotovo simpatizirala. Upoštevati bi morali tudi azijatska in mohamedanska ljudstva, da bodo vstala po tej vojni z mnogo zmanjšanim strahom pred zapadnim svetom, in bili bi zelo razočarani, ko bi videli Združene države žrtvovati svoja načela. In končno bi ne bilo nobenega jamstva, da bi se "Veliki trije" sami ne sprli med seboj. Ruska zakonita želja za izhod v Sredozemlje in angleška stara odločnost, da se Rusi to prepreči, je stara nespravljiva točka. Anglija in Združene države bodo tudi neizogibno prišle do tega, da se bodo njuni oljni interesi na Vzhodu in njune vzhodne letalske baze križale. Končno, ko bi Anglia in Zdr. države spoznale, da so popustile na svojih slovensko proglašenih moralnih čarterjih, bi začele kljubovati druga drugi. Rusija pa bi začela kljubovati obema, ker sta se ji udali. Kratko: s sprejemom imperializma "Treh velikih" bi prišlo le do moralnega bankrota in do neizogibne nove vojne!

Edino upanje za rešitev pred tem propadom in nevarnostjo je, da se pride nazaj do neke oblike družbe narodov, ki naj temelji na človeških pravicah in pravičnosti za vse.

Na srečo, naši cerkveni voditelji so to že priznali. To lažljivo dejstvo v teh dnevnih skušnjav za kompromisiranje poleg neprestanih prošenj papeževa za mir na temelju pravčnosti je to, da so v obeh deželah, v Angliji in Ameriki, katoliški, protestantski in judovski verski voditelji našli pot do skupnega poudarjanja načela za pravi vzoren mir. Dne 7. oktobra 1943 so vodilni cerkveni voditelji ameriških katoličanov, judov in protestantov izdali skupen proglašenje pravičnega miru. To je takoj dvignilo ameriško stremljenje nad načrte nemoralnega oportunitizma.

Ti ne trdijo samo, da svet mora dobiti nekako mednarodno organizacijo, ampak da prvi nastop take organizacije mora biti "proglašenje človeških pravic, ki mora biti tak, da se zanj obvezuje vse države in se obenem odpovede vsem plemenskim, verskim in drugim razlikovanjem in vsem-za-

litvam teh pravic." Dalje prosijo, "da napredovanje ne razvitih kolonijskih ali zatiranih ljudstev v smeri politične odgovornosti postane zadeva mednarodne brige." Hočejo tudi "mednarodno gospodarsko sodelovanje za pomoč vsem državam, da pridejo do primernega življenjskega standarda za svoje državljanje, kot sredstvo proti gospodarskim monopolom in izkorisčevanju naravnih virov po privilegiranih skupinah ali državah." Dalje zahtevajo, "da se v vsaki državi zajamčijo pravice vsem narodom, njihovim veram kakor tudi da morajo biti kulturne manjšine enakopravne in vsi morajo imeti enak dostop do gospodarskih priložnosti, do vzgoje, kulture in politične enakosti in da v vsaki državi naj bo prilika za primeren življenski standard za družinsko življenje, za dostenje pogojev in razmere dela in prilika za soudeležbo delavstva v skupini blaginja. To naj izvedejo oni, ki se jih to direktno tiče."

(Konec prihodnjic)

OBISKOVALCI S. N. MUZEJA

Cleveland, O.

Zadnji čas v tem poletju je večje število naših rojakov in rojakinj iz raznih krajev Amerike obiskalo Cleveland in oben tudi Slovenski narodni muzej. Tu in tam pridejo tudi razni drugi obiskovalci in si ogledajo naš muzej. Zanimivo je vedeti, kdo so bili ti obiskovalci in od koda. Naj navedem imena onih, ki so se registrirali v muzejsko spominsko knjigo, iti so: Louis Prohaska, Joseph Mack, Rudolf Sliva, Ernest Pokorny, of Czech Teacher's Ass'n, iz Cleveland; Mr. in Mrs. Joe Skufca, Scofield, Utah; Frank in Anna Gačnik, Cleveland; Anna Rečnik, Yukon, Pa.; Frank M. Jaksic in Frank T. Komar, Cleveland; Mr. in Mrs. Frank Kovach in Patty, Imperial, Pa.; Frank Spendl, Windsor, Ontario, Canada; John Novak, Carlinville, Ill.; Frank in Mathilda Paulich, Albans, L. I., New York; Anton in Mary Jordan, Millvale, Pa.; Louis Lopatic, Steelton, Pa.; Frank Steibly in Louis Robson, Sharon, Pa.; Jennie in Frances Koritnik, Gilbert, Minn.; Erna, Violet in Ana Rupec, Chisholm, Minn.; Mary Gorišek, Brownsville, Pa.; Mary Pesut, Pittsburgh, Pa.; Anton in Helen Kastigar, West Allis, Wis.; Theresa Skrabe, in Jennie Zaman iz Brooklyn, N. Y.; Julia Peterrel in Josephine Gruden, Cleveland; Julia Zupančič in Anna Trauner, Indianapolis, Ind.; Mrs. Mary Lambert, Washington, D. C.; Mr. in Mrs. Louis Changie in Mr. in Mrs. John Nemec, Bridgeville, Pa.; John in Mary Peterka, Cleveland, O.

Kadar obišete Cleveland, pride si ogledat še naš Slovenski narodni muzej v S. N. Domu na St. Clair Ave. Muzej še ni tako velik, da bi se mogel kosati z raznimi ameriškimi muzeji, ampak kar imamo zbranega je naše — slovensko in nekaj hrvaškega, in na to zbirko, ki je sicer skromna, smo vsi lahko ponosni. Z leti se bo povečala, in imeli bomo nekaj odličnega arhiva, ki bo zanimalo marsikoga. Obiskovalci iz zunanjih naselbin lahko videjo muzejsko razstavo vsaki čas, ako pride v S. N. Dom in vprašate tajnika Mr. John Tavčarja, da vam pokaže, kar bo rad storil. Istotako tudi oskrbnik. Torej dobrodošli obiskovalci S. N. Muzeja ob vsakem času!

Erazem Gorske.

NOVICE Iz FARMARSKE PRESTOLNICE

Willard, Wis.

Poročila sta se Frank Bayuk z gd. Beatrice Ormand, in Julius Klopatoyskas z gd. Elizabeth Cornell, dne 29. julija. Obilo sreče in zadovoljnosti v zakonskem življenju želi podpisani.

pina španskih žen v Tampi na popolno napravo za tri take sobe. Vključile so celo pokrovila za stolice in zofe. Drugi španske skupine na jugo-zahodu ter na vzhodni in zahodni obali so tudi na sličen način sodelovalo z Rdečim križem.

Državljanški Ženski klub rumunskih Amerikancev iz Trentona, N. J., je popolnoma opremil čitalnico za vojake pri Lakehurst Pomorski bazi za vežbanje. Odbori so tudi poročali o delovanju s francoskimi in italijanskimi skupinami po celi deželi.

Skupine, ki se udejstvujejo v teh odborih, so crkvena društva, delavska društva, kmet-skooperativne, prijatelji muzike, bratstva, zavarovalnice, posamezniki, z eno besedo, predstavniki vseh slojev. Z enim glavnim odborom v vsakem kraju, ki sprejema in izpoljuje prošnje, se prepreči izguba časa in napora, ter se zagospodari način na hitra razdelitev. Vsi, ki želijo darovati predmete kot so gramofonske plošče v tujih jezikih, ali igre, naj pokličejo okrajno središče Rdečega križa ter vprašajo za Taboriščni in Bolniški svetovalni odbor.

Iz urada Rdečega križa.

PO ARGENTINI SEM IN TJA

Piše Rev. Janez Hladnik

Buenos Aires, Argentina.

(Dalje)

Na levo in desno od železnic je vsa ravan zasajena s trosom. Vmes so v skupinah enakolične hišice, v katerih stanujejo delavci, sem pa tja pa sega visoko v nebo skupina mogočnih tovarniških dimnikov, ki označujejo sladkorno tovarno, ki je navadno last tistega, ki ima sladkorne nasade. V Tucumanu je socijalni položaj kaj zapleten. Skoro vsa zemlja je namreč last desetorce bogatinov, ki imajo v svojih rokah vso sladkorno industrijo, delavcem pa plaćajo tako, da je sramota. In jih je siromakov res sram, zato še tiste revne groše mnogi kar zapijo in se do kraja zanesajo.

Ko sta brali prejšnje poglavje, ste si gotovo mislili, kam pa taki ljudje, ki si doma sami napravijo orgle, postavijo vse tiste piščalke in vso drugo šaro in rotipijo, ki spada zraven? V navadnem stanovanju je že samo za igralno mizo težko dobiti prostora.

Navadno napravijo takole: Če mogoče, porabijo kako majhno sosedno spalno sobo v ta namen, ali pa pregradijo eno glavnih sob, aka se to da primerno napraviti. Mladi organizisti, ki smo o njem zadnji počeli, je porabil posebni dolgi prehod ali vežo, ki je vodila mimo parlorja v jedilnico in ni bila potrebna. Tisto vežo je skrajšal v naredil vrata iz vedežev parlor, ostali prostori pa so porabil za orgelsko kamrico. Seveda je moral predeti steno v parlorju in udelati noter mrežasto okno, skozi katero pride glas iz kamrice v parlor. Največkrat pa postavijo piščalke in kar spada zraven kar v klet in v napravo prememrano odprtino v tlaku parlorja, da pride glas iz kleti v sobo, ali pa, kjer je prilika, vzamejo tlak iz prezida za oblike (clothes closet), potem pa v steni tega prezida napravijo prememrano odprtino, in glas pride iz kleti v prezidu, od tam pa skozi stensko odprtino v parlor.

Posebno pametno ravnajo tisti, ki si napravijo orgle tako, da se dajo hitro vzeti naravnem v takih kosihi, kakršne je mogoče spraviti skozi vrata, kar kdo raste vsak hip siva lisa, ki se gori v višini združi z drugimi ... kakor sem kdaj prej v ranem jutru, ko sem stal na vrhu Pečevja, opazoval meglo, ki se dvigala z globeli v Hrušici, ki leži med Vipavou, Postojno in Logatcem.

Zapičil sem pogled v pogorje in razvedel, da je pred zadržljivo najvišjo skupino nizja gorske vrste, na kateri je bilo opaziti nekaj belega. Morda cerkvica ali grad ... Pozneje sem videv tudi tistot bilo blizu. Je to 30 m visok kip Kristusova, kateri kraljuje nad vso dolino.

Tako so se menjavale slike in prizori, eden bolj domač kot drugi. Kar žal mi je bilo,

da se ta lepa vožnja bliža že koncu. Postali smo in se spet le-pomaknili dalje. Zaškrpale so vezi mostu, ki pelje čez reko Sali. Ponovne povodnje letos so most zelo omajale in sedaj je treba skrajne previdnosti, da vlak ne zgrmi v reko, ki sicer ni posebno velika, toda je most čez 200 m dolg. Umarzana voda se je divje pena pod mostom in gnala dalje.

Državljanški Ženski klub rumunskih Amerikancev iz Trentona, N. J., je popolnoma opremil čitalnico za vojake pri Lakehurst Pomorski bazi za vežbanje. Odbori so tudi poročali o delovanju s francoskimi in italijanskimi skupinami po celi deželi.

Srečno smo pripolzeli čez most, se pognali malo hitreje, zavili še na desno in obstali na postaji Tucuman. Vzel sem moje stvari in z gotovim načrtom stopal proti izhodu. Pa predno sem bil pri vratih, minekdo zastavi pot z vočilom "dobro jutro gospod Janez!" Bil je naš rojak Mario Batič, ki je zvest bralec naših listov in je tako zvedel za moj prihod in bil moj kažpot in spremljavec v slavni severni prestolici v — Tucumanu.

Med znamenitimi zborovalci v Tucumanu, tedaj ko je bil postavljen temelj argentinski svobodi, je bil, kot zastopnik Catamarke, tedanji župnik v vani škof Colombres. Ta znameniti mož je bil po pokolenju iz Tucumana in je bila njegova velika želja, da pomaga narodu v plodoviti deželi, ki pa je bil zakopan v revščino in zanikanost.

(Dalje prihodnjic)

O KRALJICI INSTRUMENTOV

Piše Ivan Račič

Chicago, Ill.

XVI.

Ko sta brali prejšnje poglavje, ste si gotovo mislili, kam pa taki ljudje, ki si doma sami napravijo orgle, postavijo vse tiste piščalke in vso drugo šaro in rotipijo, ki spada zraven? V navadnem stanovanju je že samo za igralno mizo težko dobiti prostora.

Navadno napravijo takole: Če mogoče, porabijo kako majhno sosedno spalno sobo v ta namen, ali pa pregradijo eno glavnih sob, aka se to da primerno napraviti. Mladi organizisti, ki smo o njem zadnji počeli, je porabil posebni dolgi prehod ali vežo, ki je vodila mimo parlorja v jedilnico in ni bila potrebna. Tisto vežo je skrajšal v naredil vrata iz vedežev parlor, ostali prostori pa so porabil za orgelsko kamrico. Seveda je moral predeti steno v parlorju in udelati noter mrežasto okno, skozi katero pride glas iz kamrice v parlor. Največkrat pa postavijo piščalke in kar spada zraven kar v klet in v napravo prememrano odprtino v tlaku parlorja, da pride glas iz kleti v prezidu, od tam pa skozi stensko odprtino v parlor.

Posebno pametno ravnajo

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Našev in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
 Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, (16) Colo.
 2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
 Tajnik: Anthony Jersin, 4678 Washington St., Denver, (16) Colo.
 Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn St., Denver, (16) Colo.
 Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Smedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1934 Forest St., Denver, (16) Colo.
 2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, (16) Colo.
 3. nadzornik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
 2. porotnica: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
 3. porotnik: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
 4. porotnik: Joseph Godec, 10215 Huntmore Ave., Cleveland, Ohio.
 5. porotnik: Candid Grmek, 9537 Ave. M, So. Chicago, Ill.

UDADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec," 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne roči naj se pošiljajo na glavno tajnik, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Pročne za sprejem v odršni oddelek, spremembe zavarovalnine, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priklopijo. Kdo želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitev novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošljte glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne liste.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

MINUTES

OF THE SEMI-ANNUAL MEETING OF THE SUPREME BOARD OF THE WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

The semi-annual auditing of books, examination of bonds and other valuable documents of The Western Slavonic Association was called to order and took place on July 29, 1944, promptly at 9:00 A. M. at The First National Bank of Denver and the Association's Home Office, respectively.

Those present were: Leo Jurjovec, Supreme President; Anthony Jersin, Supreme Secretary; Michael P. Horvat, Supreme Treasurer; Thomas J. Morrissey, Chairman Supreme Board of Trustees; Mike Popovich, 2nd Trustee; and Geo. J. Miroslavich, Acting Trustee and First Supreme Vice-President.

The completion of auditing and examination was concluded at 1:00 P. M. and the semi-annual meeting was called to order by Supreme President, Leo Jurjovec, at 2:00 P. M.

Upon a motion duly made and seconded the reading of the minutes of the previous meeting was dispensed.

The supreme president then submitted the following report:

Worthy Brothers
Supreme Officers:

We have now concluded the first 6 months of our great "Insure the Family" Campaign, and I am grateful for the progress we have made during this period. I am indeed grateful to the Supreme Officers as well as to the officers and members of the subordinate lodges who worked so diligently and who rendered me such unselfish support and cooperation, especially during the May-June campaign which was dedicated in honor of the 36th Anniversary of the Western Slavonic Association, as well as in honor of our esteemed Supreme Secretary, Bro. Anthony Jersin, whose devotion to our Association for the past 18 years has earned respect and gratitude of every WSA member.

The special May-June campaign has brought us additional

219 new members. The record of this enrollment speaks for itself. To each and every lodge who were responsible for this progress, the Western Slavonic Association is deeply indebted, and on behalf of the Association I wish to extend my deepest appreciation and express the hope that they will continue in their efforts in the future.

In regards to the office of the Supreme Secretary, which is the most important office in our Association, I wish to offer my sincerest congratulations to Bro. Anthony Jersin, for the splendid manner in which he is carrying out the duties of his office. I have repeatedly stated in my previous reports, and I do not mind to repeat it again, prayer.

Francoski fantiček bi rad kadil, pa nima kaj. Za par cigaret je dal ameriškemu vojaku sveže jajce.

KUPČIJA

krajevno društvo SNPJ bosta priredili dobrodeleni piknik dne 13. avgusta 1944 na domu Mrs. Marolt v Evanston. Vsi ste povabljeni.

Mary Danailoff, tajnica.

VABILO NA DVA PIKNIKA

Denver, Colo.

V nedeljo 27. avgusta se bo vršil piknik na dvorišču Slovenskega Doma, kamor vladivo vabimo vse rojake in rojakinje v Denverju, Lafayette, Louisville, Erie, Frederick in ostalih bližnjih slovenskih naselbinah. Piknik se prične ob eni uri po-poldni v odršni podružnici št. 50 SANS kakor tudi št. 21 JPO-SS bo pazil, da bo vsem navzočim izvrstno postreženo, kajti dobrček, ki ga bomo namenili na omenjenem pikniku, je namenjen v korist imenovanih dveh podružnic ter organizacij, in sicer za vozne stroške delegata, ki bo zastopal našo podružnico na prvi konvenciji SANSA dne 2. septembra v Clevelandu, preostanek bo šel pa v blagajno JPO-SS v pomoč naših zasluženih bratov in sester v naši mili stari domovini. Naš poteptani narod v Sloveniji si ne more sam pomagati, zato je naša dolžnost, da mu priskočimo na pomoč ter pri washingtonski vladi potom naših zastopnikov zahtevamo ter prosimo, da bo enkrat tudi naš ubogi slovenski narod odrešen od tujih jarmov pod katerimi se je nahajal mnogo vrsto let. Naš slovenski narod, iz katerega smo mi in naši otroci prišli, je dober, ponizen in pošten. Toda žalibog, da mora biti vedno suženj napram sovražnim sosedom, katerim mora hlapčevati in plačevati velikanske davke, da potem sam nime drugega kot nekoliko slabe hrane in slabе oblike. Bratje in sestre, sedaj se bliža ura, ko lahko pomagamo temu dobremu narodu, ako imamo količaj narodne zavesti ter usmiljenega srca do naših bratov in sester v naši mili Sloveniji. Zato vas ponovno vabim, v imenu milega slovenskega naroda v stari domovini, da se gotovo udeležite tega piknika ter pokažete, da so vaša srca na pravem mestu.

Nadalje vas tudi vabim, v imenu direktorjev Slovenskega Doma, da se udeležite drugega piknika, ki ga bo priredil Dom na istem prostoru, toda samo teden dni pozneje. Ta piknik se bo pa vršil v nedeljo pred Devlaskim dнем, in ste tudi vso povabljeni, ker dobrček od tega piknika je tudi namenjen za dobro narodno stvar, za slovensko naselbino v Denverju. Ker po tej vojni nameravamo sezidati lep Slovenski Dom, kateri bo nam lahko vsem v ponos in edini spomenik, ki ga bomo zapustili našim potomcem potem, ko ne bo nas več med njimi. Torej udeležite se v pripravljeni vasi priatelje na obo piknika, dne 27. avgusta in 3. septembra na dvorišču Slovenskega Doma ob 1 uri popoldne.

Za vašo udeležbo se vam že v naprej zahvaljujem ter ostajam
Vam udani ter hvaležni
Anthony Jersin, predsednik.

— Washington. — Naš narodni dolg je zdaj tako velik, da pride \$1,514 na vsako osebo. Pred letom dni je prišlo \$500 mapj na osebo.

— Washington. — Mornarica naznana, da so na Sredozemskem morju sovražniki nedavno potopili našo ladjo potmetalko min Swerve.

PRIZAJNO
Gospod sedi v tramvaju in opazuje dečka, ki vztrajno vrta po nosu. Ko naposlед izstopi in vidi, da je dečko še zmerom s tem zaposlen, mu reče:

"Kadar prideš na vrh, mi pošlji kakšno razglednico!"

ZSZ ENGLISH SECTION

For The Mutual Benefit of the Members

"The Association is formed and incorporated solely for the mutual benefit of the members and their beneficiaries . . ." is the opening phrase of Article 2 in the Article of Incorporation of the WSA. This means for you!

Every member joining is entitled to this consideration of the established membership, and when you join you are expected to give the same consideration to those in those following.

Simmering it all down, you are expected to work for the good and welfare and the successful progress of your organization. First, you must assist and cooperate with the officers you select to carry out certain duties and responsibilities. Second, you must engage in work and activities necessary to assure a strong Association and build its future.

Right now we are sponsoring a "Insure the Family" Campaign in which it is expected all the members will invite others to become one of us thereby adding strength in numbers to our Association. Prizes for the lodges and commissions for the individuals are given to compensate you for your work. More and more new members increases our finances and has a bearing on our solvency which determines our stability. Securing a great many young folks, especially juveniles, adds new blood towards a permanent and secure future.

So, you see, it is important that you attempt to get in as many new men, women and children as possible—enroll an entire family or two this year. Ask all eligible folks to join.

All the new members you obtained since Jan. 1, 1942 and those you get until Jan. 1, 1945 may count as a credit for some worthy juvenile to become a juvenile delegate to the Convention in 1945. Help some eager boy or girl get the required 50 credits.

Let's get together on these important things for your Association. Be a loyal member by paying dues regularly, attend the meetings and otherwise assist in your local lodge work. Help your lodge and the WSA by getting one or more new members soon. There is work to be done, and you are the one who is expected to help. It's for you and yours, and for your brother and sister members.

Work for the mutual benefit of the members!

G. J. M.

TWO PICNICS TO WIND UP SEASON

All the Slovene organizations of Denver will sponsor a picnic to raise funds to defray the expenses of a delegate to represent Denver at the First Convention of the Slovene American National Council to be held at Cleveland, Ohio, starting September 2, 1944. Surplus, over needed expenses, will be turned over to the Jugo Slav Relief Committee, Slovene Section, which has been doing wonderful relief work for the unfortunate people in Europe.

This is a worthy cause and merits your support, for we believe you will want Denver to be represented at a session where no doubt post-war plans will be outlined to aid the peoples of Jugo Slavia. Mr. Anthony Jersin has been selected as delegate with Mr. Steve Mauser as alternate.

This picnic will be held at the Slovenian Gardens, 45th and Washington, Sunday, August 27th.

A week later, Sunday before Labor Day—Sept. 3rd—at the same place the Slovenian Home, Inc., will sponsor a picnic. Both picnics will start about 1 p. m. Your support is solicited.

BOOST OUR JUV. DEPARTMENT

JEŽEK UBIL LEVA

Nairobi. — Blizu jezera Tanganjike so domačini globoko v pragozdu našli mrtvega leva. V prsih mu je tičalo pet ježevih bodic; dve med njimi sta se mu bili zarili v srce. Sto korakov dalje so pa našli mrtvega ježa.

Najbrže je lev napadel ježa in v neenakem boju se je jež branil s svojimi bodicami. Vendar je pa malji junak poginil mnogo prej kakor lev.

Podobno zgodbo prioveduje domačini tudi o neki črnki, ki jo je lev napadel. Nesrečnica je v obupu skočila leva na hrbet in žival jo je v divjem diru vlečla skozi pragozd. Tedaj je sin prihitele nesrečni materi s sekirko na pomoč. Z vso močjo je udaril leva z ostrino po glavi, da se je pri priči zgrudil na tla. Toda ko je hotel simetrično dvigniti na noge, mu je mrtva omahnala čez levovo truplo. Umrila je bila od strahu.

SIRITE "AM. SLOVENEC"!

Mrs. Grey is on the spot!

ZAMENJAVAJE odvišne Električne priprave za Vojne Znamke

Uboga Mrs. Grey! Vsaka ženska, ki doma opravlja hišno delo obenem pa še hodi delat v kako vojno tovarno, potrebuje doma električne priprave, ki prihranijo čas. Posebno likalnik. Toda v vojnem času je takoj težko dobiti.

Ali bi ne hoteli vi pomažati njej, ali pa kateri drugi gospodinji, in tem da zamenjate svoj odvišni likalnik za Vojne Znamke pri vašem električarju? S tistim likalnikom on lahko osreči katero gospodinjo, ki je uposlena v vojnem delu.

Dal bo znamke tudi za kakšno koli drugo električno pripravo—tudi za potrebe stvari. On jih popravi.

ZAMENJAVA JE pospešuje zmago na dvojen način—prodaja Vojne Znamke, pomaga sosedom pri bistvenem delovanju.

Opomba: Commonwealth Edison Company ne kupuje obrabičnih električnih predmetov, radi pa pomaga čičaskim trgovcem v tem patriocičnem zamenjevalnem načrtu.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

"Morda pa danes v gradu ne bodo jedli sadja," se je šalil Moreno, "morda čakam zaman. Oh, ko bi vsaj včeraj pojedli vse sadje! Tega najbrže ne bi bil vesel samo jaz, ampak tudi prodajalec sadja v Rieuvalu."

Zdaj je bilo treba dati sliko samo tisti poslejšnji nadih plastike in slikovitosti. Zdelo se je, da je imel tokrat mladi slikar dobro roko. Pogled na belo cesto, ki se je izgubljala v daljavi med zlatozarečimi polji, je bil izredno lep. Sinjina neba je bila mehka in zrak trepetajoč, kakor v vročem pozrem popoldnevu. Bilo je videti, kakor da mlademu slikarju pač ni drugega mar, kakor da kar najbolje dokonča svoje delo.

XXIV.

Mlademu slikarju je postajalo že dolgčas. Tedaj je pa na cesti, držeči iz gradiča v Rieuval, zagledal dve beloblečeni postavi. Srce mu je zaigralo. V eni izmed prihajajočih mladenk je spoznal Orano. Poleg nje je korakalo mlado, nežno dekle. Bilo je videti, da se deklici nekaj vneto razgovarjata.

Morenu bi bilo sicer ljubše, če bi lahko spoznal Oranino mater, toda tisti trenutek pač ni mogel izbirati. Moral je biti zadovoljen, da je lahko spet tako od blizu videl svojo ženo.

Ves razburjen je nameril fotografski aparat med cvetoče kapucinčke in ga naranjal tako, da je sprožil lahko prav tedaj, ko sta prišli mladenki mimo gostilne.

Ko je zagledal Orano, drobno in ljubko, prav tako nežno in milo, kakor jo je videl tisti prvi dan na Katalonskem trgu, se mu je srce stisnilo v nemljene ljubezni. Kakor v hipnozi je sprožil. Hkrati je pa zaslišal globok, nekoliko trepetajoči glas svoje žene.

Bila je še bolj bleda in drobna kakor tedaj, ko jo je bil poslednjči videl na stezici v parku. Njene sinje oči so otožno zrle predse; žalostno je dejala svoji spremljevalki.

"Oh, Silvija, hvala Bogu, da si tukaj! Ne veš, kako žalostno in pusto je zdaj pri nas."

"Zakaj?" je živahno vprašala prijateljica.

"Oče je vso zadevo tako tragično zasikal."

Tovarišica je nekaj odgovorila, toda tega Moreno ni mogel več slišati. To, kar je bil slišal, mu je bilo dovolj. Morda bi se celo jezik na Orano, če bi jo bil videl veselo, koketno, razigrano; videč jo tako otožno in potro, je tudi sam postal slabe volje. Spet je začutil vročo potrebo, da bi smel in mogel varovati svojo ženo pred sovražnim svetom in pred hudobnimi jeziki.

Strmel je za drobno postavo, dokler ni izginila za ovinkom. Sedel je za mizo in skušal dokončati sliko, toda ni se mu posrečilo. Ves čas mu je silil pred oči nežni Oranin obrazek z očitajočimi, otožnimi očmi...

Ves razvojen in vznemirjen je hitro pospravljal slikarsko orodje, plačal svoj zapestek in odšel po drugi poti na železniško postajo.

XXV.

Nista minila dva tedna, že se je mladi Španec tretjič odpeljal v Touraino.

"Bedasto bi bilo, da bi živel tjavdan tak rekoč za hrbotom svoje žene, ne da bi jo smel videti, ne da bi smel govoriti z njo. Naj bo, kar hoče, tega mora biti konec. Vedeni hočem, ali moja poroka velja ali ne."

In ko je že vtrjetič izstopil na postaji v Rieuvalu, si je trmasto dejal:

"Danes hočem videti, ali sem oženjen, ali nisem. Če sem oženjen, bo odslej moja žena živila z menoj; dovolj bom imel za oba."

AMERIKANSKI SLOVENEC

AMERIKANCI HITE PROTI PARIZU; RUSI PRED VRATI ŠLEZIJE. — DRUGE VESTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

oljo središče Drohobič, ki je oddaljeno 27 milij od češke meje. Vzhodno obrežje reke Vistule je vse očiščeno Nemcem na več, kakor 200 milij dolgi fronti. Ruske prednje straže so le še kakih 18 milij od Krakova, ki je zadnja večja trdnjava pred nemško mejo. Krakov je komaj 80 milij od Šlezije, kjer se nahajajo bogati nemški premogokop. Na severu so Rusi že v Prusiji in več mest v Vzhodni Prusiji je pod težkim topniškim ognjem, omenja poročilo.

Zavezniški bombniki so v nedeljo strahovito napadli nemške industrijske kraje v zapadni Nemčiji, v Avstriji in drugih krajih. Do 2800 bombnikov je sodelovalo v napadih.

V Pacifiku so Amerikanci napredovali za več milij na otoku Guamu. V Burmi so Angleži vrgli na več krajih Japonce nazaj preko mjeje med Burmo in Indijo. Osične sile zadnje dni doživljajo slabo srečo.

MEŠČANI MESTA RENNES POZDRAVLJajo AMERIKANCE

Rennes, Francija. — Mesto Rennes v Bretoniji, katerega so Amerikanci osvobodili iz nemških rok zadnji teden je priredilo v soboto jutro izreden sprejem Amerikancem kot osvoboditeljem. Meščani so ovenčali vse glavne ulice, po katerih so korakali ameriški vojaki, iz vseh poslopij so visele francoske in ameriške zastave. Vojsko so poljubljali in ljubje so od veselja jokali. Prvi Amerikanec, ki je prišel v Rennes je bil stotnik Lester Ahron iz Broomingtona, III. Izjavil je: "Se nisem nišem tolrikat poljubljen, kakor danes. Po vseh težavah, ki smo jih doživljivali v bojih, je to le zadoščenje."

FRANCOSKI MINISTER UGRABLJEN

Berne, Švica. — Francoski patriotje so ugrabili in odpeljali bivšega francoskega ministra admiralja Charlesa Platona, ki je do predkratom služil v Lavolovem ministerstvu. Kam so ga odvedli in kaj nameravajo z njim napraviti še ni znano.

SIRITE "AM. SLOVENEC"!

DR. J. E. URСICH

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

premožni. Načeluje velikemu tiskarskemu podjetju v Chicago, je pa tudi koncertni organist ter organist in pevogradec v eni najimenitnejših cerkv v Evanstonu, zraven vsega tega je pa še orgelski arhitekt in sicer eden najimenitnejših v Ameriki. Njegova obširna knjiga "The Contemporary American Organ" je v 12 letih doživela že štiri izdaje, med tem ko druge podobne knjige malokdaj doživijo drugo izdajo. Že kot šolski fantiček je etul izredno privlačnost do orgel in si je sam naredil, ne samo sestavil, svoje prve orgle doma, ko je hodil v High School. Pozneje je graduiral na Harvard univerzitet. Ta človek vse podrobnosti za vsako posamezno stvar, kako jo izdeluje, katera koli važnejša orgelska izdelovalnica v Ameriki. Tudi je bil v Evropi in je igral ter proučil najbolj važne orgle po Angliji, Franciji in Nemčiji. Svoje sedanje orgle na svojem domu je sestavil iz najboljših izdelkov, kar jih nudi Amerika. Skoraj vsak spremenjuje naredila katera druga orgelska družba; isto velja za druge sestavne dele orgel. Kjer se mu je zdelo kaj posebno dobro narejeno, tam si je pa tisto naročil. Sestavil pa je te od vseh strani dobljene dele v ne navadno blagoglasen, učinkovit in vsestranski instrument popolnoma po svojih idejah. Razumljivo je, da stroški tukaj niso igrali posebne vloge, ker si je brez vsake težave lahko takoj omislil, kar mu je najbolj ugodalo, pa naj stane kolikor hoče.

Ta dva primera naj zadostujeta za doma, narejene orgle. Prihodnjih se bomo podali na Filipinske otroke.

(Dalje prih.)

DR. J. E. URСICH

ZDRAVNIK
in
KIRURG
Urad:
1901 West Cermak Road
CHICAGO
Telefon Canal 4918
Residenčni tel: La Grange 3966
1-3 in 7-8 P.M. razen ob sredah

SLOVENSKA RADIO URA V MILWAUKEE!

Edina na osrednjem zapadu, z izključno slovenskim programom v obeh jezikih, se oddaja vsako nedeljo od 8. do 10. ure dopoldne preko

WRJN RACINE RADIO POSTAJE (1400 Kc.)

Oddaja je slovenski list "Jugoslovenski Obzor v Milwaukee". Za uvrstitev godovnih in drugih čestitk, ali društvenih in trgovskih objav pišite najpozneje do petka zjutraj na: YUGOSLAV (SLOVENIAN) RADIO HOUR, 630 West National Avenue, Milwaukee, 4, Wis. Telefon Mitchell 4373, ali Mitchell 5551.

MARIN KLARICH & SON GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzamemo vse vrste dela, gradimo nove stavbe, kakršnega koli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, tovarna, ali kazino-koli. Obenam sprejemamo tudi manjša dela, kot popravljajte hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in načrt dobrodošlo.

Naselite, proračuite in načrtite dejemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke zjemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi pa zmereno nizko ceno.

Pokličite nas na telefon
Calumet 6570 or 6569

MARIN KLARICH & SON
V svojem lastnem uradu
3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

Joseph Conrad:

NA MORJU

Podal sem mu grezilo in spet legel; skušal sem razmišljati te o tem in onem — toda samo se salke so mi bile v mislih. Ko sem prišel na palubo, so bili tovarni še vedno pri tem delu, in pri sesalkah smo se tudi menjali v službi. Ob razsvetljavi svetilki, ki so jo bili prinesli na palubo, da bi prebrali grezilo, sem prebežal z očmi po njihovih trudnih, resnih očeh. In spet smo črpali pole ne štiri ure, Črpali smo še dalej vso noč, ves dan, ves teden, straža za stražo. Ladja se je razrahjala ter dobila nevarne razpoke ne sicer tako velike, da nas bi utegnila mahoma potopiti, pač pa dovolj velike, da nas bi mogla uničiti s trpenjem pri sesalkah. In medtem ko smo črpali vodo, se nam je ladja kosoma trgala: izginile so oplate, stebri so bili izdržti, vetrilo sterto, vrata v kabino vdrti. V vsej ladji ga ni bilo suhega kotička. Kos za kosom jo je izropalo mörje. Barka pa je bila za čuda suha, kakor les vžigalice, ko je trdno stala v ladijskem sedlu. Sam sem jo bil pritrdiril in nemalo ponosen sem bil na svoje delo, ki je tako dolgo ključovalo morski nagajivnosti. In črpali smo dalje. In neurja ni bilo konca. Morje je bilo belo, kakor peneča se rjuha, ko kotel kipečega mleka; oblakom ni bilon, — niti za pedenjeti — niti za deset sekund. Ne neba, ne zvezd, ne sonca, ne vesoljstva ni bilo za nas — nicas drugega ko mrki oblaki in besneče morje. Črpali smo straža za stražo, za svoje drago življenje; in z zelo se mi je, da bo to trajalo še meseci, leta, vso večnost, ko da smo nehalli živeti in zašli v nekak morski pekel. Pozabili smo dan tedna, imo meseca, letnico in celo, da smo bili kedaj na kopnem. Jadra nam je bili odneseli veter, ladja je postrani ležala pod vetrobronom, morje je lilo čeznjo; in ni nam bilo mar tega. Sukali smo lopatišča in gledali kakor bebiči. Toliko, da smo se splazili na palubo, že sem ovijal vrv okoli tovarišev, sesalk in glavnega jarbola, pa smo delali, delali kar naprej v vodi, ki nam je segala do pasu, do vrata, čez glavo. Bilo nam je vseeno. Pozabili smo, kako je človeku, kadar je suh.

In nekje v meni je govorila misel: Na mojo vero! v tem tiči neka vražja pustolovščina — nekaj taškega, o čemer beremo v romanih; in to je moja prva plavba, odkar sem drugi ladijski častnik — in še dvajset let imam — in vse to prenašam prav tako dobro kakor katerikoli izmed teh somornarjev in svojim tovarišem sem kos skoz in skoz. Bil sem zadovoljen. Tega doživjetja ne bi bil dal za vse na svetu. Doživljaj sem trenotke prekipevajočega veselja. Kadarkoli se je stari, izropani brod z enim koncem težko pogrenzel ter dvignil svoj nasprotni del visoko v zrak, se mi je zazdelo, da je vrgel proti neizprosnim oblakom kakor v kljubovalen klic besede, ki so bile zapisane na njegovih krmiti:

"Judea, London. Vzdržati ali umreti!"

O mladost! Tvoja moč, tvoja vera, tvoja domišljavost! Ta čas mi tista ladja ni bila starata ropotača telega, ki je za plačo prevažala po svetu kup premoga — tista ladja mi je bila znak stremljenja, potrdila, preizkušnja življenja. Z veseljem, z ljubezni, z obžalovanjem mislim nanjo — kakor mislite vi na kakega rajnega, ki ste ga ljubili. Ni

koli je ne bom pozabil... Dajte mi steklenico.

Nekoč noč, ko smo privezani k jarbolu, kakor sem že omenil, vztrajno črpali vodo, oglešeni od vetra in premalošči, da bi si želeli smrti, je morje spet težke zahrumelo čez padubo in nas opazilo ko prava pravčata vodena metla. Brž ko sem prišel do sape, sem zaklical kakor po službeni dolžnosti: "Krepko, fantje!" Zdaj pa sem nemadoma začutil, da neka trda stvar plava po palubi in se mi zadeva ob mečo. Hlastnil sem z roko po nji, toda zgrelšil sem jo. Bila je tako tema — razumete — da nismo mogli v razdalji enega čvila videti drug drugemu v obraz.

Po onem zagoru je bila ladja nekaj časa mirna in tisti predmet, karkoli že je bilo, se mi je spet zadel ob nogo. Topot pa sem ga ujel — bila je ponev. Otopel od napora in ne mislec na ničesar drugega ko na sesalke, nisem mogel sprva uganiti, kaj imam v roki. Nemadoma pa se mi je posvetil in zaklical sem: "Tovariši, lopa nam je šla po vodi. Pustite to, pojďmo gledat, kaj je s kuhanjem."

(Dalje prihodnjic)

PRODAM

4-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na 2547 So. Harding Ave., za ceno \$10,600;

3-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na Millard Ave. in 26. cesta, za ceno \$10,000;

3-sobni "cottage", ter zraven velika lota. Nahaja se na Gunderson Ave. v Berwynu, za ceno \$3,950;

4-stanovanjsko hišo po 4 sobe ter lota zraven. Nahaja se na Wesel Ave., za ceno \$5,500;

2-stanovanjsko hišo po 5 in 6 sob, velik "bejzment" ter lota zraven. Nahaja se na So. Maple Ave., za ceno \$7,900. Treba je plačati takoj \$1,000, drugo na obroke.

Imam še več drugih hiš v Lawndale okolici, ter več hiš in bungalov v Cicero in Berwyn. Ako želite hišo v Berwynu, po klicite L. Gradiser, telefon Berwyn 4979-9.

ANTON JORDAN

2417 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telefon Rockwell 7196

Michael Trinko in Sinovi

PLASTERING AND PATCHING CONTRACTORS
Pleskarji in popravljanje ometa in sten.

2114 W. 23rd Place, Chicago

Telefon Canal 1090

Kadar imate za oddati kako pleskarško (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovencem priliko in da vprašate nas za cene. Nobena zamora od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarška dela jamčimo.